

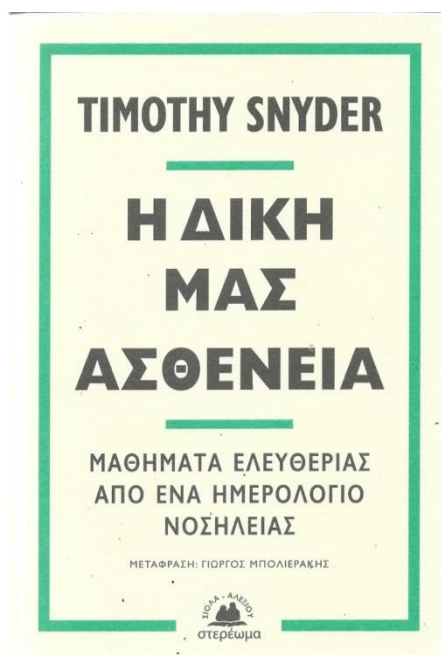
Βιβλιοπαρουσίαση

Η Δική μας Ασθένεια: Μαθήματα Ελευθερίας από Ένα Ημερολόγιο Νοσηλείας του Timothy Snyder (Εκδόσεις: Στερέωμα, 2022)

Ζωή Μπουτσιώλη
Αντιπρόεδρος Εκδόσεων, ATINER

Στο βιβλίο «*Η δική μας ασθένεια: μαθήματα ελευθερίας από ένα ημερολόγιο νοσηλείας*», ο Αμερικανός ιστορικός Τίμοθι Σνάιντερ πραγματεύεται «τη δημόσια ασθένειά μας», όπως ο ίδιος αναφέρει, έχοντας ως σημείο εκκίνησης την αμερικανική κοινωνία. Η κοινή αυτή αρρώστια έχει επιφέρει στους Αμερικανούς πολίτες απώλεια ελευθερίας και καλής υγείας. Όλα άρχισαν από μια προσωπική περιπέτεια υγείας στις 3 Δεκεμβρίου 2019 στο Μόναχο που παραλίγο να του στοιχίσει την ίδια του τη ζωή. Μέσα στους τρεις μήνες που κράτησε αυτή η περιπέτεια υγείας του, ο Τίμοθι Σνάιντερ κρατούσε σημειώσεις και έκανε σκίτσα σε ένα ημερολόγιο νοσηλείας, που τον βοήθησαν να καταλάβει πόσο πολύ αλληλένδετες είναι οι έννοιες της υγείας και της ελευθερίας.

Τα κρύα βράδια στο νοσοκομείο όπου νοσηλευόταν στο Νιου Χέιβεν, ο Τίμοθι Σνάιντερ κυριευόταν από μια έντονη οργή και μια ήπια ενσυναίσθηση που τον βοηθούσαν να σκεφτεί εκ νέου περί ελευθερίας. Για λίγες νύχτες στο νοσοκομείο, η αγνή και αμόλυντη οργή του, του έδινε ζωή, λειτουργούσε ως ένας πυρσός που άναβε μέσα σε εκδοχές σκοταδιού που δεν είχε ξαναδεί. Με τη σκέψη, όμως, των παιδιών του μια άλλη διάθεση άρχισε να διαμορφώνεται, αυτή της ήπιας ενσυναίσθησης. Το ημερολόγιο νοσηλείας έμοιαζε λίγο με σχέδια. «*Οι σανίδες των παιδιών μου ήταν πάντα δεμένες με τις δικές μου*». Με αυτές τις σκέψεις ο Τίμοθι Σνάιντερ έπαψε να σκέφτεται τον θάνατο και έβαλε πλώρη, με την σχέδιά του, προς την ζωή, την ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. Η οργή τον βοηθούσε να βρει τον εαυτό του, το σώμα του και το μυαλό του, ενώ η ήπια ενσυναίσθηση την θέση του μεταξύ των άλλων.

Με τον όρο «δική μας ασθένεια» ο Τίμοθι Σνάιντερ αναφέρεται στην «άρρωση» ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των Αμερικανών, στην εμπορευματοποιημένη ιατρική. Για παράδειγμα, το προσδόκιμο ζωής των Αμερικανών έχει μειωθεί, ενώ και η φροντίδα των Αφρο-αμερικανών γυναικών και των μωρών που φέρνουν στον κόσμο είναι ανεπαρκής. Βρίσκεται σε δεινή θέση, όσον αφορά το ποσοστό θνησιμότητας των μωρών Αφρο-αμερικανών, ενώ στο σύνολο η Αμερική βρίσκεται σε χειρότερη θέση από το πιο σοβιετικό από όλα κράτη, στην μετα-σοβιετική εποχή, την Λευκορωσία. Τα νιάτα στην Αμερική δεν ευημερούν... αλλά δυστυχούν!! Όλοι οι βασικοί δείκτες υγείας (γεννήσεις, θάνατοι και προσδόκιμο ζωής) το λένε καθαρά: δεν λείπουν χρήματα ούτε γνώσεις από τους Αμερικανούς, όμως απουσιάζει ένα φιλικό προς τον ασθενή σύστημα υγείας, με αναφορά τον ΑΝΘΡΩΠΟ και όχι το χρήμα.

Η νέα απειλή της δημόσιας υγείας, ο νέος κορωνοϊός, ήρθε και επιδείνωσε την ήδη άσχημη κατάσταση. Η πλήρης αποτυχημένη πολιτική στο θέμα της πανδημίας αποτέλεσε το πιο πρόσφατο σύμπτωμα «της ασθένειάς μας», με ολέθρια αποτελέσματα: 150.000 Αμερικανοί νεκροί, εντελώς αναίτια. Το παιχνίδι της άγνοιας κατά την διάρκεια της πανδημίας που προσπάθησε να παίξει ο πρόεδρος Τραμπ, σε συνδυασμό με το εμπορευματοποιημένο σύστημα υγείας κατέστησε όλους του Αμερικανούς ασθενείς ήτοι ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ.

Το πρώτο μάθημα ελευθερίας που μας διδάσκει ο Τίμοθι Σνάιντερ, μέσα από το ημερολόγιο νοσηλείας του, είναι ότι «η ιατρική περίθαλψη είναι ανθρώπινο δικαίωμα». Η περιπέτειά του ξεκίνησε στο Μόναχο τη νύχτα της 3^{ης} Δεκεμβρίου 2019, συνεχίστηκε στο Κονέτικατ την 15^η Δεκεμβρίου, στην Φλόριντα την 23^η Δεκεμβρίου για να καταλήξει στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών στο νοσοκομείο του Νιου Χέιβεν, βράδυ Σαββάτου την 28^η Δεκεμβρίου. Ο Τίμοθι Σνάιντερ υπέφερε από σηψαιμία, όμως η περίπτωση του δεν έδειχνε να ενδιαφέρει τους γιατρούς που περιδιαβαίνανε χωρίς να του δίνουν την πρέπουσα σημασία. Ίσως έφταιγε το γεγονός ότι ήταν σαββατόβραδο ή ότι συνοδευόταν από μια φίλη του, Αφρο-αμερικανή, γιατρό. «...ο ρατσισμός έβλαπτε τις πιθανότητες επιβίωσής μου εκείνο το βράδυ...». Αφού πέρασε όλο το βράδυ αναμένοντας τους γιατρούς, μέσα στην εσοχή πίσω από την κίτρινη κουρτίνα των Επειγόντων, με τους βασικούς δείκτες υγείας του συνεχώς να χειροτερεύουν, τις πρώτες πρωινές ώρες της 29^{ης} Δεκεμβρίου εξετάστηκε από έναν γιατρό, όμως κανείς τους δεν μπήκε στον κόπο να κοιτάξει το ηλεκτρονικά καταγεγραμμένο ιστορικό υγείας του ασθενούς. [*«Κάνουμε τα πράγματα με τον δικό μας τρόπο»...* είπε ο ειδικευόμενος.] Η ολιγόλεπτη προσοχή των Αμερικανών γιατρών ανά περιστατικό, χωρίς καν να το κοιτάνε στα μάτια, η επικρατούσα νοοτροπία κλίμακας [*«Οι γιατροί στο Νιου Χέιβεν δεν διανοούνταν καν ότι οι συνάδελφοί τους δεν είχαν κάνει το σωστό.»*] και η διαρκής χρήση των κινητών εν λειτουργία την ώρα του καθήκοντος συνιστούν κυρίαρχα παραπτώματα με τραγικές συνέπειες και λάθη τόσο για τον ίδιο τον ασθενή όσο και για το Αμερικανικό σύστημα υγείας, γενικότερα. Ύστερα από πολύωρη ταλαιπωρία ο Τίμοθι Σνάιντερ κατευθύνθηκε στο χειρουργείο για επείγουσα παροχέτευση ήπατος, με κακή ωστόσο μετεγχειρητική φροντίδα που τον οδήγησε σε νέες περιπέτειες.

Το διάστημα της ανάρρωσης βρήκε τον Τίμοθου Σνάιντερ να γράφει περί υγείας και ελευθερίας. Καθόλη τη διάρκεια της επικίνδυνης για την ζωή του περιπέτεια υγείας δεν πέρασε από το μυαλό του ούτε μια στιγμή να εκμεταλλευτεί τη φήμη του και τις διασυνδέσεις του ώστε να έχει «καλύτερη» και «αμεσότερη» υγειονομική περίθαλψη. Αυτό θα ήταν, σύμφωνα με τον ίδιο, υπονόμηση της δημοκρατίας. Υπέμεινε βασανιστικά τη σειρά του. Η δίκαιη υγειονομική φροντίδα προς όλους του Αμερικανούς πολίτες, χωρίς εξαιρέσεις, θα βελτιώνε όχι μόνο την σωματική, αλλά και την ψυχική υγεία. Μετά το πέρας του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οι Αμερικανοί αναγνώρισαν την υγειονομική περίθαλψη ως υπέρτατο ανθρώπινο αγαθό, και κυρίως δικαίωμα όλων. Η υπογραφή τόσο του καταστατικού του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (1946) όσο και της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (1948) από την Αμερική, αν μη τι άλλο το αποδεικνύει. Το ερώτημα λοιπόν, που θέτει ο Τίμοθου Σνάιντερ είναι γιατί οι Αμερικανοί πολίτες δεν προστατεύονται από τις συμφωνίες που οι ίδιοι έχουν υπογράψει εδώ και 70 περίπου χρόνια;

Η απάντηση ίσως βρίσκεται, σύμφωνα με τον Αμερικανό ιστορικό, στο ότι οι άνθρωποι στην Αμερική έχουν γαλουχηθεί μέσα σε ένα σύστημα όπου η εκδήλωση του πόνου δεν αποτελεί το ζητούμενο, αλλά και η αντιμετώπιση του πόνου δεν μπορεί να γίνει χωρίς φάρμακα. Τα διάφορα προβλήματα υγείας που αντιμετώπισε ο Τίμοθου Σνάιντερ όσο βρισκόνταν για σπουδές στην Ευρώπη αντιμετώπιζονταν από τους γιατρούς, κυρίως, με υπομονή, συζήτηση και λιγότερα φάρμακα, εν αντιθέσει με την αντιμετώπιση που είχε στην Αμερική για παρόμοια προβλήματα, όπου η έμφαση των Αμερικανών γιατρών δίνονταν στην εύκολη συνταγογράφηση χαπιών. Ο ελάχιστος χρόνος που είχαν στην διάθεσή τους οι Αμερικανοί γιατροί εξαντλούνταν στον έλεγχο της οθόνης των ιατρικών μηχανημάτων και όχι στην ανθρώπινη προσέγγιση των ασθενών, κοιτάζοντάς τους στα μάτια. Η φαινομενικά ελεύθερη επιλογή της λήψης φαρμάκων ή της ανοχής στον πόνο, που έχουν οι Αμερικανοί, δημιουργεί «...μια ανισορροπία που μας κρατά δέσμιους».

Άλλωστε και ο σωματικός πόνος έχασε διαχρονικά την αξία του, ως μέρος των κακουχιών που είχαν να αντιμετωπίσουν οι πατεράδες και οι παππούδες του Τίμοθου Σνάιντερ, αξιώνοντας μια καλύτερη ζωή για τα παιδιά τους και τα εγγόνια τους. «Στις μέρες μας, οι Αμερικανοί επιδίδονται σε λιγότερη σωματική εργασία και υπομένουν περισσότερο σωματικό πόνο. ...ο πόνος έχει γίνει μέρος της οικονομίας και του πολιτικού μας συστήματος». Η εκτεταμένη χρήση φαρμάκων (οπιοειδών) μέσω των ιατρείων «pill-mill» που ξεφυτρώνουν σαν μανιτάρια σε όλη την αμερικανική κοινωνία, έχει έναν και μόνο σκοπό, την συνταγογράφηση οπιοειδών με χρηματικό αντάλλαγμα. Άρα, η ανοχή του πόνου από τους Αμερικανούς δεν οδηγούσε σε καλύτερη ζωή όλους αυτούς που υπέφεραν, αλλά σε μεγαλύτερη κερδοφορία εκείνους που δεν υπέφεραν, ευνοώντας ορισμένους επίδοξους της αμερικανικής πολιτικής σκηνής. Για παράδειγμα, ο Ντόναλντ Τραμπ ανέφερε ότι αυτοί που χρειάζονταν βοήθεια ήταν οι σκουρόχρωμοι γκρινιάρηδες και οι άλλοι, οι λευκοί «...είναι πολύ περήφανοι και ακέραιοι για να [έχουν ανάγκη] την ασφάλιση και τη δημόσια υγεία». Όπως πίστευαν και έγραφαν οι Ιδρυτές Πατέρες της Αμερικής, η

υγειονομική περίθαλψη θα πρέπει να είναι δικαίωμα όλων, διότι *«Δεν είμαστε ελεύθεροι όταν είμαστε άρρωστοι»*.

Το **δεύτερο μάθημα** που μας διδάσκει ο Τίμοθι Σνάιντερ μέσα από το δικό του ημερολόγιο νοσηλείας είναι ότι *η ανανέωση θα πρέπει να έχει ως σημείο εκκίνησης τα παιδιά*. Η αναδρομή στο πρόσφατο παρελθόν, με γνώμονα τα παιδιά του, ξεκινάει στη Βιέννη, σε ένα δημόσιο νοσοκομείο που γεννήθηκε ο γιος του. Επρόκειτο για μια υγειονομική φροντίδα φτηνή και προσωπική. Καθόλη τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, το ζεύγος Σνάιντερ, αν και ξένοι στην Αυστρία ένιωθαν ότι το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης ήταν απολύτως σχεδιασμένο για το μωρό τους και τους ίδιους -υποχρεωτικές δωρεάν προγεννητικές εξετάσεις, δωρεάν μαθήματα θηλασμού σε όλες τις μητέρες μέσα στο νοσοκομείο και τρεις διαφορετικές επιλογές γονικής άδειας που είχαν οι γονείς στην Αυστρία έως ότου το παιδί κλείσει τα δύο του χρόνια ζωής. Η *απόλυτη ελευθερία*, όπως την περιγράφει ο Τίμοθι Σνάιντερ στο ημερολόγιο νοσηλείας. Αντίθετα, οι δώδεκα εβδομάδες γονικής άδειας μόνο στην μητέρα θεωρούνται αρκετά βάρβαρη γονική πολιτική, στην Αμερική, που περιορίζει την ελευθερία τόσο των γονέων όσο και των ίδιων των μωρών.

Η γέννηση του δεύτερου παιδιού του Τίμοθι Σνάιντερ πραγματοποιήθηκε μέσα σε ένα άκρως εμπορευματοποιημένο υγειονομικό σύστημα, στην Αμερική. Η τήρηση των αυστηρών ιατρικών πρωτοκόλλων και η πλήρης *«απομόνωση»* των μητέρων από τα παιδιά τους τις πρώτες ώρες της ζωής τους, δίχως καμιά ανθρώπινη βοήθεια κατά τον θηλασμό δείχνουν την έμφαση της αμερικανικής ιατρικής κοινότητας στο χρήμα και όχι στις πραγματικές ανάγκες των ανθρώπων. *«...η ανισότητα επηρεάζει τη βιολογία των μωρών από τις πρώτες τους ώρες»*.

Αυτό το συμπέρασμα, κατά τους επιστήμονες της ανθρώπινης ζωής, καταλήγει στην σπουδαιότητα της πρώιμης παιδικής ηλικίας για το υπόλοιπο της ζωής των ανθρώπων. Οι δεξιότητες και οι ικανότητες που θα μας συντροφεύουν στην ενήλικη ζωή μας αναπτύσσονται σε πλήρη μορφή μέχρι τα 5-6 έτη ενός παιδιού. Είναι η προίκα μας!! Η ύπαρξη του αγαθού της ελευθερίας μας στην ενήλικη ζωή μας προϋποθέτει το αγαθό της αλληλεγγύης στην πρώιμη παιδική μας ηλικία. *«Η ελευθερία...είναι ένα δάνειο που αποπληρώνεται και εξοφλείται από γενιά σε γενιά»*. Ωστόσο, ο χρόνος που αφιερώνουν οι γονείς στα παιδιά τους στην Αμερική είναι σχεδόν ανύπαρκτος συγκριτικά με αυτόν που δίνουν οι γονείς σε πολλές άλλες χώρες του δυτικού κόσμου. Περισσότερες και ποιοτικές παροχές υπέρ της μητρότητας και της γονικής προστασίας στα πρώτα στάδια ανατροφής των παιδιών στην Αμερική είναι βασικές πολιτικές μιας αναπτυσσόμενης, κατά τα άλλα, αμερικανικής κοινωνίας.

Το **τρίτο μάθημα** που μας διδάσκει ο Τίμοθι Σνάιντερ αφορά την *αλήθεια και τον τρόπο που αυτή μας απελευθερώνει*. Παίρνοντας ως παράδειγμα τον Κινέζο γείτονά του στο δωμάτιο νοσηλείας του στο νοσοκομείο του Νιου Χέιβεν, ο Τίμοθι Σνάιντερ καταλήγει σε δύο τρόπους που η ιατρική μπορεί να φτάσει στην αλήθεια. Είτε μέσω της συνεργασίας και της συζήτησης με τον ίδιο τον ασθενή, εστιάζοντας και κατανοώντας μια προσωπική ιστορία, είτε μέσω των ιατρικών εξετάσεων και των πληροφοριών που μας γνωστοποιούνται με τη χρήση πολύπλοκων πειραματικών μέσων. Με την

επέλαση του κορωνοϊού, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση δεν κατάφερε να φτάσει στην αλήθεια *«Δεν εγκαινίασε καμιά λογική συζήτηση για την ιστορία των πανδημιών και δεν υιοθέτησε καμιά επιστημονική διαδικασία για να εξεταστεί ο νέος λοιμός»*. Η όλη πολιτική της αμερικανικής κυβέρνησης είχε ως στόχο την αποσιώπηση της αλήθειας για την πανδημία. Οι Αμερικανοί στερούνταν βασικών γνώσεων για την πραγματική κατάσταση και τα δεδομένα. Τα διαθέσιμα μέσα (διαγνωστικά τεστ και διαδικασία ιχνηλάτησης των επαφών) δεν εφαρμόζονταν και ο φονικός ιός εξαπλώθηκε σιωπηλά σε ολόκληρη την χώρα κατά τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2020. Την ώρα που ο Τραμπ μιλούσε για *«θαύμα»* που απλά *«θα εξαφανιστεί.»* η παράλογη απόφαση της ομοσπονδιακής αμερικανικής κυβέρνησης να μεταφέρει μαζί με άλλους υγιείς ανθρώπους τους Αμερικανούς που είχαν μολυνθεί σε ένα κρουαζιερόπλοιο επέτεινε το πρόβλημα της γρήγορης εξάπλωσης του κορωνοϊού. Και όσο η πικρή *«αλήθεια»* του Τραμπ έθετε εκτός τροχιάς την αμερικανική κοινωνία και όσο ο Πρόεδρος μιλούσε για μια κατάσταση *«υπό έλεγχο»*, η αλήθεια των αριθμών για τους θανάτους από κορωνοϊό στις αμερικανικές πολιτείες δεν είχε μέτρο σύγκρισης.

Ο Τίμοθυ Σνάιντερ υποστηρίζει ότι *«Η αλήθεια θέλει δουλειά»*. Δεν μπορείς να είσαι ελεύθερος αν δεν μπορείς έγκαιρα να εντοπίσεις μια απειλή και να προετοιμαστείς για να την αντιμετωπίσεις. Οι άνθρωποι στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Αμερικής δεν κοπίασαν, εστιάζοντας στα τεστ και τις ιχνηλατήσεις, και έτσι 150.000 Αμερικανοί πολίτες έχασαν την ζωή τους. Στην *«τυραννία»* του Τραμπ, όσοι ξεστόμισαν αλήθειες απομακρύνθηκαν, ενώ οι κόλακες προσκολλούνταν στην πηγή της εξουσίας. Ο Τίμοθυ Σνάιντερ χαρακτήρισε την πολιτική Τραμπ με τρεις λέξεις: *τυραννική, παραπλανητική και ανεύθυνη*. Η ιστορία μας δίδαξε ότι οι άνθρωποι έχουν την τάση προτού δώσουν μια επιστημονική εξήγηση σε μια θανατηφόρα ασθένεια να επιρρίπτουν την ευθύνη για αυτή σε άλλους, συχνά ανθρώπους τους οποίους υποβιβάζουν και κακομεταχειρίζονται. Έτσι και οι Ρώσοι με την εμφάνιση του κορωνοϊού κατηγορήσαν την Αμερική για ένα νέο βιολογικό όπλο. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Σνάιντερ, ακόμα και αν πιστέψουμε ότι η νόσος προέρχεται από έναν εξωγενή παράγοντα, αυτό δεν μας απαλλάσσει των ευθυνών μας. *«Η χρήση μιας άλλης ομάδας ως αποδιοπομπαίου τράγου ευθυγραμμίζει τη σκέψη μας με τον απολυταρχισμό»*. Οι αναφορές του Τραμπ σε έναν *«αόρατο εχθρό»* και σε *«κινεζικό»* ιό συγκλίνουν σε περισσότερους θανάτους από κορωνοϊό στην Αμερική. Και γι' αυτό φταίνε μονάχα οι Αμερικανοί, κανένας άλλος.

Η δημοκρατία στην αμερικανική κοινωνία την περίοδο διακυβέρνησης Τραμπ εξέπεμψε SOS ως προς τον τρόπο που αντιμετωπίστηκε η υγειονομική κρίση. *«Στην κατρακύλα μας προς τον απολυταρχισμό Τραμπ...»* τέθηκαν σε κίνδυνο τόσο οι ελευθερίες όσο και οι ζωές των Αμερικανών πολιτών. Όταν η δημοκρατία περιορίζεται, μέσω των απολυταρχικών ηγετών, όπως ο Ντόναλντ Τραμπ, τότε οι πολίτες *«αιχμαλωτίζονται»* και πεθαίνουν. Η καλλιέργεια ενός κλίματος φόβου και χειραγώγησης ευνοεί τα απολυταρχικά καθεστώτα, που με όπλο την κρίση δημόσιας υγείας μπορούν να ανατρέψουν την αδύναμη αμερικανική δημοκρατία Τραμπ. Η απάντηση σε αυτή την κατρακύλα θα μπορούσε να είναι η τοπική και άμεση είδηση από τους ρεπόρτερ (ως ένα

διαφορετικό σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για νέες ασθένειες), που και αυτοί όμως κατατροπώθηκαν από την προηγηθείσα οικονομική κρίση και την εξάπλωση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία όμως είχαν στραμμένο το ενδιαφέρον τους στα διαφημιστικά κέρδη αντί στην είδηση για τους θανάτους από τον κορωνοϊό. Οι δημοσιογραφικές έρημοι που έχουν δημιουργηθεί ευθύνονται για την διάδοση διαφόρων θεωριών συνωμοσίας, με επιβλαβείς συνέπειες για τους Αμερικανούς.

Ο Τίμοθου Σνάιντερ, στο τρίτο μάθημα ελευθερίας, καταλήγει ότι τα αγαθά της αλήθειας και της υγείας γίνονται αντιληπτά όταν τα στερούμαστε. Δίχως αλήθεια επέρχεται ο θάνατος της υγείας και κατ' επέκταση της δημοκρατίας. Χάνουμε δηλαδή την ελευθερία μας! *«Δεν μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι δίχως υγεία και δεν μπορούμε να είμαστε υγιείς δίχως γνώση»*. Αλλά, τεκμηριωμένη γνώση!!

Το **τέταρτο μάθημα ελευθερίας** του Τίμοθου Σνάιντερ αναφέρεται στους γιατρούς και την ευθύνη που έχουν στο πλαίσιο άσκησης της ιατρικής. Αφορά στην ανάληψη των ευθυνών τους έναντι του όρκου τους για προστασία των ασθενών τους και προάσπιση της δημόσιας υγείας με κάθε μέσο. Κατά την κρίση δημόσιας υγείας στην Αμερική, οι γιατροί, στο πλαίσιο άσκησης της εμπορευματοποιημένης ιατρικής λειτουργούσαν ως «μαριονέτες» υπερασπιζόμενοι τα οικονομικά συμφέροντα των επιχειρήσεων όπου εργάζονταν. Όσοι δεν ακολουθούσαν, στην καλύτερη περίπτωση απολύονταν και στην χειρότερη είτε πέθαιναν είτε αυτοκτονούσαν, διότι δεν ανέχονταν να «φιμώνονται». Ο Τραμπ δήλωνε σε κάθε δημόσια παρουσία του ότι πρόκειται για έναν «πόλεμο». Ακόμα και έτσι αν ισχυριστούμε ότι είναι, τότε οι «φαντάροι», δηλαδή οι γιατροί εν προκειμένω, γιατί αφήνονταν χωρίς «πολεμοφόδια», δηλαδή μάσκες, ολόσωμες φόρμες, διαγνωστικά τεστ και αντισηπτικά; *«Πρόκειται για έναν πόλεμο, όχι μιας σιωπηλής γενιάς, αλλά μιας φιμωμένης γενιάς»*. Έναν πόλεμο, που τα θύματά του ξεπέρασαν και αυτά του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Η εμπορευματοποιημένη ιατρική στην Αμερική είναι η αιτία της ανυπαρξίας κενών κλινών στην προσπάθεια αντιμετώπισης της παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης. Όταν η οικονομική λογική επικρατεί της ιατρικής λογικής, η χώρα θα παραμένει παντοτινά απροετοίμαστη απέναντι σε πανδημίες. Η ιατρική έρευνα προτιμά το οικονομικά συμφέρον παρά το ανθρωπίνως δυνατό. Η άσκηση του ιατρικού λειτουργήματος στην Αμερική δεν γίνεται όπως γίνεται σε άλλες Ευρωπαϊκές κοινωνίες, ενώ και το κοινωνικό κύρος που θα έπρεπε να απολαμβάνουν οι γιατροί είναι και αυτό υπό αμφισβήτηση. Όλα έχουν θυσιαστεί στον βωμό του κέρδους των επιχειρηματιών (ιδιωτικών νοσοκομείων-επιχειρήσεων και ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών). Οι γιατροί κατά την εξέταση του ασθενούς κοιτάζουν περισσότερη ώρα μια ηλεκτρονική συσκευή παρά τον ασθενή. *«Όλα αυτά οι γιατροί τα απεχθάνονται. Όταν οι γιατροί αποδυναμώνονται, δεν μαθαίνουμε τι χρειαζόμαστε για να είμαστε υγιείς και ελεύθεροι»*. Μακράν και πέραν από τα καθημερινά καθήκοντα ενός γιατρού είναι η καταχώρηση στοιχείων των ασθενών σε ηλεκτρονικούς φακέλους, οι τιμοκατάλογοι, οι ισολογισμοί και άλλες οικονομικές έννοιες. Ωστόσο, στην Αμερική η άσκηση της ιατρικής περνάει μέσα από την ιδιωτική ασφάλιση υγείας, τους ομίλους και

τα ολιγοπώλια. Η ενίσχυση της κοινοτικής ιατρικής ή και της κατ' οίκον ιατρικής φροντίδας από την αμερικανική πολιτική υγείας θα είχε αποτρέψει δεκάδων χιλιάδων θανάτων από κορωνοϊό. Η άσκηση της ιατρικής στην κοινότητα ή στο σπίτι των ασθενών σίγουρα δεν αποφέρει πολλά χρήματα, ωστόσο κάνει την ιατρική πιο ανθρώπινη και σίγουρα πιο αποτελεσματική. Αυτό χρειαζόταν η Αμερική εν μέσω κορωνοϊού. Εξοπλισμένους και ενήμερους γιατρούς κοντά στον ασθενή. *«Αν δίνουμε στους γιατρούς την εξουσία που τους αξίζει, θα ήμασταν όλοι πιο υγιείς και πιο ελεύθεροι».*

Τέλος, η ανάρρωση των Αμερικανών από την δικής τους ασθένεια, σύμφωνα με τον Τίμοθυ Σνάιντερ, περνάει μέσα από τα παιδιά και τους γονείς τους, τους γιατρούς, αλλά και τους ρεπόρτερ. Η διασφάλιση περισσότερου κοινού χρόνου παιδιών-γονιών όταν αυτά είναι νήπια, η εξασφάλιση μεγαλύτερου αριθμού κοινοτικών γιατρών και μικρών ιατρείων στην τοπική κοινωνία και κοντά στην οικογένεια, αλλά και η ελεύθερη μετάδοση τοπικών ειδήσεων δημιουργούν υγιείς, ασφαλείς και ελεύθερους Αμερικανούς πολίτες. Όλοι έχουμε δικαίωμα στο Αμερικανικό όνειρο: την υγειονομική περίθαλψη!! *«Για να είμαστε ελεύθεροι, χρειαζόμαστε την υγεία μας, και για την υγεία μας χρειαζόμαστε ο ένας τον άλλο».*